

Inteeltproblematiek verdient blijvende aandacht

Eind vorig jaar werd in het kader van de discussie 'Tuigpaard 2020' uitgebreid stil gestaan bij de

inteeltproblematiek binnen de tuigpaardfokkerij.

In de discussie met fokkers is gebleken dat het belangrijk is dat er voortdurend aandacht wordt gevraagd voor de strijd tegen inteelt. De tuigpaardfokkerij is immers kwetsbaar: de fokkerij is relatief klein van omvang, er is sprake van een prestatiefokkerij met een scherpe selectie en hengsten met sterk bovengemiddelde prestatie worden relatief veel gebruikt. Met als gevolg dat de basis steeds smaller wordt.

Inteeltbrieven verstuurd

Net als voorgaande jaren blijft het KWPN de fokkers van tuigpaarden informeren welke consequenties partnerkeuzes hebben met betrekking tot inteelt.

Eind vorige week is ook weer naar alle eigenaren van actieve fokmerries een brief gestuurd die specifiek betrekking heeft op de eigen merries. Voor deze merries zijn de inteeltpercentages berekend in combinatie met alle op dit moment beschikbare tuigpaardhengsten.

Per hengst is ook de fokwaarde sport, de fokwaarde exterieur en de fokwaarde beweging in het overzicht opgenomen. Daarnaast zijn ook de hengsten die op dit moment deelnemen aan het verrichtingsonderzoek op het overzicht te vinden. Na het verrichtingsonderzoek weten de fokkers dan ook meteen hoe het zit met de nieuwe jaargang qua inteelt.

Uiteraard bestaat ook de mogelijkheid tot het aanvragen van een fokadvies. Dit advies is gratis. U kunt uw verzoek tot fokadvies, bij voorkeur schriftelijk, aanvragen bij de afdeling Inspectie van het KWPN (brouwer@kwpn.nl).

Verwaarlozing of het negeren van inteeltproblematiek gaat ongetwijfeld tot grote problemen leiden. Veel fokkers zien dat nog onvoldoende.

Wat zijn de gevolgen van inteelt, het paren van dieren die familie van elkaar zijn, en hoe is inteelt zichtbaar? Er is sprake van een afname van genetische variatie. Inteeltdepressie heeft een effect op de verslechtering van 'overlevingskenmerken' zoals vruchtbaarheid, weerstand/gezondheid en overlevingsdrang/vitaliteit. Er is een grotere kans op genetische afwijkingen. Voorbeelden zijn: niet ingedaalde testikels, navel- en liesbreuken, kruislamheid, hersenafwijkingen en beenafwijkingen. Dit treedt soms pas op na lange tijd.

In de Fokkerijraad is onlangs gediscussieerd over 'recente' inteelt op Renovo,

Fabricius etc en 'oudere' inteelt op onder meer Hoogheid. Is het één ernstiger of minder ernstig dan het andere? Een vraag die ook regelmatig door fokkers gesteld wordt. Er kunnen twee zaken over gemeld worden. Inteelt die zijn oorsprong in het verre verleden heeft kan in principe zijn schadelijke effecten al achter zich hebben. Mocht inteelt op een bepaalde gemeenschappelijke voorouder tot problemen bij de dieren leiden dan hebben deze dieren die last gehad, zijn uitgevallen en met de probleemlozen is het verhaal verder gegaan. Het probleem is als het ware gepasseerd en dit leidt tot het inzicht dat 'oudere' inteelt wellicht minder schadelijk is. Aan de andere kant kennen we uit de melkveehouderij het bijna klassieke verhaal van de stier

De Hackney Makari Jetsetter van J.W.A. van Dijk en de Gebr. Van Manen neemt deel aan het verrichtingsonderzoek. Op de foto wordt hij tijdens de eerste beoordeling gereden door Gijs Rozendaal, toegevoegd verrichtingsjurylid ten behoeve van de Hackney's.

De Hackney Morocco Field Marshall van de HBC Stal, P. Vugts en J.P.M. van Winden in handen van trainingsleider Harry Claassen tijdens de eerste beoordeling in het kader van het verrichtingsonderzoek.

Bell. Bell bleek verantwoordelijk te zijn voor BLAD en later tevens voor CVM. Dit fenomeen trad op zo'n 20 jaar na dato! Het kan dus lang duren voordat een probleem de kop opsteekt. Bell was op dat moment al heel breed ingezet en had zijn invloed wereldwijd al gehad. Boodschap is dat we toch voorzichtig moeten blijven en niet 'oude inteelt' al te gemakkelijk af moeten doen als 'ongevaarlijk'. Inteelt is geen garantie voor problemen, inteelt is een risico op problemen en die problemen kunnen dus soms lang na dato nog de kop op steken.

Beheersing inteelttoename

De inteelttoename binnen de tuigpaardpopulatie overschrijdt al enkele jaren de vastgestelde norm. Vandaar dat enkele jaren geleden actief is begonnen met de strijd tegen inteelt. Een bijdrage tot het beheersen van de inteelttoename is het controleren van de verwantschap van de ouders.

Paring Inteeltcoëfficiënt

vader x dochter	25 %
broer x zus	25 %
halfbroer x halfzus	12,5 %
neef x nicht	6,25 %

Ouders kiezen op basis van minimale verwantschap. Om fokkers daarbij te helpen worden al enkele jaren brieven verstuurd die betrekking hebben op de eigen merries. Zie ook het kader 'Inteeltbrieven verstuurd' op de vorige pagina.

In het kader van de hengstenselectie wordt er door de hengstenkeuringscommissie gekeken naar het gemiddelde inteeltpercentage van hengsten ten opzichte van de merriepopulatie.

Ook zinvol is het inbrengen van nieuwe genetische variatie, oftewel de inzet van nieuw bloed (Hackney, American Saddlebred). Bij de afgelopen hengstenselectie heeft de hengstenkeuringscommissie heel bewust gewerkt met de instrumenten die hen ter beschikking stonden in het kader van de beheersing van de inteelttoename. In dat kader moet het gebruik van de bonuspunten gezien worden. De hengstenselectie 2008 stond dan ook in het teken van het geven van kansen aan hengsten met een interessante afstamming. Door middel van de bonuspunten werden zes hengsten aangewezen voor de tweede bezichtiging en verdienden er vier een ticket voor Ermelo. Helaas is slechts één van deze vier hengsten aangeleverd, cat. nr. 851 (Ganges x Hackneymerie van Plain's Superstition).

Met betrekking tot de inbreng van nieuwe genetische variatie konden ook twee grote

Hackney's

Grote maat Hackney-hengsten kunnen een bijdrage leveren aan de strijd tegen inteelt. Op dit moment is er voor de tuigpaardfokkerij één Hackneyhengst goedgekeurd, de zwarte Plain's Liberator. Twee Hackney's nemen op dit moment deel aan het verrichtingsonderzoek, de bruine Makari Jetsetter en de vos Morocco Field Marshall.

Er zijn diverse fokkers die gebruik maken van grote maat Hackney's die goedgekeurd zijn bij het Nederlandsch Hackney Stamboek. Deze producten kunnen bij het KWPN geregistreerd worden in Register A. Dit geldt ook voor de veulens van de bij het KWPN-NA goedgekeurde Hackney Maker's Mark.

Het Register A-veulen kan wel op de keuring verschijnen, maar moet aan een aantal aanvullende eisen voldoen voordat tot inschrijving in het stamboek kan worden overgegaan en eventueel het predikaat ster kan worden toegekend. Deze eisen hebben betrekking op cornage-onderzoek, röntgenologisch onderzoek en verrichtingen. Indien de vader niet aan deze eisen voldoet dan dient het product aan de eisen te voldoen.

Overigens is het nog wel goed om te vermelden dat Register A-veulens gewoon deel kunnen nemen aan veulenskeuringen en Centrale Keuringen maar dat ze zijn uitgesloten van de Nationale Veulenskeuring. Deze is voorbehouden aan veulens van KWPN-goedgekeurde hengsten.

maat Hackney's en een halfbloed American Saddlebred worden aangewezen. De beide Hackney's, Makari Jetsetter en Morocco Field Marshall, nemen op dit moment deel aan het verrichtingsonderzoek.

Fokadvisering

In de discussie naar aanleiding van 'Tuigpaard 2020' is ook naar voren gekomen dat er behoefte is aan het actiever begeleiden van voor de fokkerij interessante merries, bijvoorbeeld merries die qua bloedspreiding, bestrijding inteelt, iets extra's kunnen betekenen.

Uiteraard bestaat nu ook al de mogelijkheid tot het aanvragen van een fokadvies. Dit advies is gratis en wordt verstrekt door de inspecteur tuigpaarden, Piet Lelieveld. U kunt uw verzoek tot fokadvies, bij voorkeur schriftelijk, aanvragen bij Mathilde Brouwer, e-mail: brouwer@kwpn.nl.

